

L'11 de Setembre, de nou

XAVIER FILELLA

ASSAIG

Noam Chomsky, *Poder i terror. Reflexions posteriors a l'11/09/2001.*
Traducció d'Ernest Riera.
LA MAGRANA. Barcelona, 2003.

Poder i terror recull una sèrie de discursos que Noam Chomsky (Filadèlfia, 1928) va pronunciar a diferents llocs dels Estats Units durant la primavera del 2002. Aquests textos vénen encapçalats per una entrevista en què l'assagista nord-americà respon a les preguntes del cineasta John Junkerman, recent autor d'un documental sobre la figura d'aquest reconegut lingüista nord-americà.

En el volum que ressenyem Chomsky ofereix una reflexió sobre el terrorisme en què aprofundeix sobre moltes de les idees apuntades a *11/09/2001*, l'obra, també traduïda al català, que l'assagista nord-americà va escriure arran dels esdeveniments de l'11-S.

Poder i terror ha estat escrit seguint una pauta clara: d'entrada que "a tothom li interessa acabar amb el terrorisme" i, en segon lloc, que "hi ha una manera molt senzilla d'aconseguir-ho: deixar de participar-hi". Amb aquestes nítides paraules, Noam Chomsky denuncia la política que reiteradament han seguit els successius governs nord-americans. Des de la Guerra del Vietnam fins a la recent guerra de l'Iraq, insisteix una vegada i una altra l'assagista, els Estats Units han estat sempre del costat dels agressors. Xile, Palestina, Nicaragua i Turquia són al-

Des de la Guerra del Vietnam fins a la recent guerra de l'Iraq, els Estats Units han estat sempre del costat dels agressors, assegura Chomsky

guns dels molts exemples que l'autor nord-americà examina per mostrar la continuada convivència entre l'ajuda militar nord-americana i els crims d'Estat.

És ben cert, assenyala Chomsky en un passatge d'aquest llibre, que els fets de l'11-S van ser un esdeveniment històric, però no pas per l'escala o la naturalesa de l'atrocitat, sinó per qui

n'eren les víctimes. Mai abans el terror havia colpit el centre de l'imperi.

No hi ha dubte que les afirmacions de l'assagista nord-americà han de resultar ben polèmiques en una societat que com la nord-americana ha fet de la lluita contra el terrorisme un determini indiscutible. En aquest sentit, la reflexió de Chomsky té el mèrit de plantejar una sòlida crítica a contra-

L'ASSAGISTA NOAM CHOMSKY VA NÉIXER A FILADÈLFIA EL 1928

ASSAIG

Noam Chomsky, *Dues hores de lucidesa.*
Traducció d'Anna Casassas. EDICIONS 62. Barcelona, 2003.

El 1988 Noam Chomsky publicava, conjuntament amb Edward S. Herman, *Fabricació del consentiment*, una obra que denunciava les tècniques propagandístiques emprades a les democràcies occidentals per controlar l'opinió pública i garantir que els ciutadans es mantinguessin al marge de la vida pública. Aquesta és una de les idees centrals en el pensament polític de Chomsky que, ara, el lector pot resseguir a *Dues hores de lucidesa*, el volum que reproduïx la llarga conversa que va mantenir amb Denis Robert i Weronicka Zarachowicz. L'assagista nord-americà es mostra especialment crític amb la transformació de la democràcia en un sistema de decisió de l'elit i analitza els mecanismes de funcionament del poder i constata la confusió creixent entre l'Estat i els interessos de les grans empreses, que compten amb l'Estat ni més ni menys que per socialitzar els riscos i reduir els costos. Les seves paraules, pronunciades amb particular vehemència, volen ser, una vegada més, una incitació a rebatre la desinformació i resistir el conformisme. **X.F.**

Noam Chomsky,
América Latina. De la colonización a la globalización.
Traducció de María Condor. CÁTEDRA. Madrid, 2003.

Tota la història dels Estats Units a l'Amèrica Llatina és una història de destrucció de moviments populars. Ho afirma Noam Chomsky en el recull d'entrevistes que acaba de publicar Editorial Cátedra. El volum aplega un seguit de converses mantingudes amb Heinz Dieterich entre el 1984 i el 1998, un període que abasta des del punt culminant de l'alçament de la Contra a la Nicaragua sandinista fins a la globalització de l'economia i la revolta del moviment zapatista. Chomsky descriu l'administració nord-americana com el principal govern terrorista del món i recorda que al llarg del segle XX els EUA han envaït Cuba, Panamà, Haití, la República Dominicana, Guatemala i Nicaragua. Chomsky no deixa espai al matís. Les seves afirmacions són una denúncia radical dels obscurs interessos de la política exterior nord-americana que reiteradament, sense estalviar mitjans, ha intervingut a l'Amèrica Llatina amb l'únic objectiu de garantir la llibertat per desposseir i expropiar. **X.F.**

corrent de l'unànime estat d'opinió que domina Estats Units. El parer de Chomsky és certament ben diferent al que sustenta l'administració Bush. Si els Estats Units intervenen reiteradament al Pròxim Orient no és per afavorir la democràcia i el desenvolupament, sinó tan sols perquè volen mantenir el control sobre els recursos energètics de la regió. Chomsky ho deixa ben clar en un breu text que encapçala amb un títol ben incisiu: *Per què ens odien, a nosaltres que som tan bones persones?* És un dels textos inclosos en aquestes reflexions posteriors a l'11-S que, de nou, acosten al lector la posició summament crítica amb el poder que des de sempre ha caracteritzat aquest singular activista nord-americà.

ASSAIG

L'exili interior català

FERRAN AISA

Xavier Bru de Sala i Carme Dropez (coord.), *Exili interior, represa i transició.*
PROA. Barcelona, 2003.

Aquest llibre recull les aportacions de testimonis i estudiosos del catalanisme polític i cultural, que fan un repàs de la memòria de fets i persones que va contribuir a la reconstrucció nacional sota el franquisme. En la lluita contra l'oblit l'Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Alentorn va organitzar tres jornades de debat sobre el tema de l'exili interior, en el qual, malgrat les dificultats de tot tipus, van desenvolupar la seva tasca militants de totes les tendències polítiques.

En les sessions de discussió, coordinades per Xavier Bru de Sala i Carme Dropez, s'hi van tractar temes com la clandestinitat i la repressió governamental; i, també, la relació de l'Església amb el catalanisme popular i l'actitud de les esquerres envers del nacionalisme. Bru de Sala, en el pròleg, diu: "Si un missatge o denominador comú es pot desprendre d'aquestes jornades és que, contra el que els pugui semblar a les persones poc conegudes del passat, el catalanisme polític i cultural va sofrir els embats més formidables de la història, que va superar amb fidelitat, voluntat, sacrifici i encert".

A les jornades, celebrades entre el desembre del 2002 i el febrer del 2003, van aportar els seus coneixements, històrics, testimonials i culturals: Jordi Cassassas, Albert Manent, Hilari Raguier, Eva Serra, Joan Samsó, Max Cahner, Carles Santacana, Raimon Obiols, Joan Carrera i Xavier Polo. En l'acte de cloenda, Josep Antoni Duran i Lleida va remarcar el sentit que les jornades s'inscrivien en la recuperació de la memòria. Xavier Bru de Sala tanca el pròleg remarcant l'esperit d'aquests debats sobre l'exili interior, la represa democràtica i la Transició: "Després d'un quart de segle de democràcia i davant l'onada assimiladora de neoespanyolistes, és hora de no confondre reconciliació amb oblit, ni amnistia amb amnèsia".

El lector que es capbussi en aquest llibre hi trobarà la intervenció de tots els mencionats, i podrà fer-se una idea sobre de quina manera es va projectar el catalanisme polític i cultural en els difícils anys 40 i el camí que es va seguir fins a la represa i la Transició.